

Laboratorijski red UL NTF

1 Območje dejavnosti

- 1.1 Laboratorijski red velja za laboratorije Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju UL NTF).
- 1.2 Laboratorijski red morajo spoštovati in se po njem ravnati vsi, ki so v laboratoriju – zaposleni, študentje in obiskovalci (v nadaljevanju: uporabniki).
- 1.3 Polega Laboratorijskega reda morajo uporabniki upoštevati določila Izjave o varnosti z oceno tveganja, Požarnega reda, varnostnih listov ter pisna in usta navodila za delo.

2 Definicije

- 2.1 **Nevarna dela v laboratoriju** so postopki in opravila, pri katerih lahko nastopi tveganje za izreden dogodek. Med nevarna dela v laboratoriju štejemo delo:
  - z nevarnimi ali neznanimi kemikalijami,
  - pri povišani oz. znižani temperaturi in/ali tlaku,
  - z električno opremo pod napetostjo nad 1 kV,
  - viri ionizirajočih sevanj,
  - z delovno opremo, ki predstavlja tveganje zaradi nezaščitenih gibljivih delov,
  - na višini.
- 2.2 **Nevarne kemikalije** so snovi in zmesi, ki imajo vsaj eno od nevarnih lastnosti: fizikalno-kemijske nevarnosti, nevarnosti za zdravje ali nevarnosti za okolje.
- 2.3 **Vodja laboratorija** je na UL NTF redno zaposlen visokošolski učitelj, asistent ali samostojni strokovni delavec, ki ga imenuje dekan na predlog oddelka ali katedre.
- 2.4 **Skrbnik laboratorija** je na UL NTF redno zaposlen visokošolski učitelj, asistent ali samostojni strokovni delavec, ki ga imenuje vodja laboratorija.
- 2.5 **Odgovorna oseba laboratorija** je na UL NTF redno zaposlen visokošolski učitelj, asistent ali samostojni strokovni delavec, ki vodi delo v laboratoriju.
- 2.6 **Nevaren odpadek** je odpadki, ki vsebuje nevarne snovi in je razvrščen v eno od skupin odpadkov določenih v klasifikacijskem seznamu nevarnih odpadkov.
- 2.7 **Izreden dogodek** je vsak pojav, pri katerem nastane poškodba pri delu, obolenje, požar in/ali eksplozija, nenamerno sproščanje kemikalij, okvara na sredstvih za delo, materialna škoda ali nevarnost za okolje.

3 Splošna določila

- 3.1 Laboratorijski red mora biti v vsakem laboratoriju na vidnem mestu.
- 3.2 Delo v laboratoriju lahko poteka samo pod nadzorom odgovorne osebe laboratorija.
- 3.3 V laboratoriju mora biti delo organizirano in potekati tako, da je tveganje za nastanek izrednega dogodka na najnižji možni stopnji.
- 3.4 Zagotavljanje varnega laboratorijskega okolja je odgovornost vodstva fakultete, vodje laboratorija, skrbnika laboratorija, službe varstva pri delu, služb vzdrževanja in uporabnikov. Odgovornost za varno delo je v prvi vrsti na posamezniku, ki opravlja delo.
- 3.5 Kadarkoli se v laboratoriju izvajajo nevarna dela, morata biti prisotni vsaj dve osebi. Nevarna dela je dovoljeno izvajati ob prisotnosti osebe, ki pozna nevarnosti, zaščitne ukrepe in postopke ukrepanje v primeru izrednega dogodka.

- 3.6 Okvirni obratovalni čas laboratorijev je od ponedeljka do petka od 7:00 do 20:00, oziroma po dogovoru med uporabniki in vodjo laboratorija.
- 3.7 Vsak uporabnik se ob prihodu v laboratorij vpiše v laboratorijsko knjigo prisotnosti.
- 3.8 Delo izven obratovalnega časa je dovoljeno le na podlagi pisnega dovoljenja vodje laboratorija. Dovoljenje se lahko izda samo redno ali pogodbeno zaposlenim na UL NTF. Za zunanje izvajalce, ki opravljajo delo v laboratorijih UL NTF, se izda dovoljenje v skladu s pogoji, navedenimi v pogodbi.
- 3.9 Za izvajanje eksperimenta in/ali obratovanje delovne opreme s povečanim tveganjem izven delovnega časa je potrebno pridobiti dovoljenje vodje laboratorija in ga izvajati v skladu s točko 3.4
- 3.10 Poškodovanih aparatov in inventarja ni dovoljeno uporabljati. Vsako okvaro ali pomanjkljivost je treba takoj prijaviti skrbniku laboratorija
- 3.11 Vnos hrane in pijače v laboratorij je prepovedan.
- 3.12 Dostopi do izhodov, električnih stikal, plinskih pip in sredstev za gašenje morajo biti prosti, v skladu s predpisi.
- 3.13 Za vsak laboratorij se izdelava ocena tveganja po Kontrolniku za laboratorij. Dolžnost vsakega zaposlenega je, da se pred uporabo laboratorija seznanijo z oceno tveganja. Vodja laboratorija v sodelovanju s službo varstva pri delu obnavlja in dopolnjuje oceno tveganja, če se spremenijo razmere, ki lahko vplivajo na varnostno tveganje in zdravje uporabnikov laboratorija.
- 3.14 Za študentke in zaposlene, ki so noseče, so pred nedavnim rodile ali dojijo in delajo v laboratoriju je treba izdelati oceno tveganja po kontrolniku ocen tveganja in ukrepov za noseče.
- 3.15 Uporaba mobilnega telefona in ostalih multimedijskih naprav v laboratoriju je prepovedana, razen ob izrednih dogodkih ali v povezavi z laboratorijskim delom in za osebo, ki ima svoje delovno mesto v laboratoriju.
- 3.16 Dolgi lasje morajo biti speti.
- 3.17 Za čiščenje laboratorija je treba upoštevati Navodilo za varno delo pri čiščenju laboratorijev.
- 3.18 Po končanem delu v laboratoriju je potrebno poskrbeti za higieno.

4 Osebna varovalna oprema

- 4.1 Glede na vrsto dela v laboratoriju mora uporabnik pri posameznih delih uporabljati osebno varovalno opremo, ki je predpisana v navodilih proizvajalcev, varnostnih listih, navodilih za delo, splošno priznanih pravilih, standardih in predpisih R Slovenije.
- 4.2 Obutev mora varovati stopalo in omogočati trden in varen korak. Prepovedana je uporaba obutve z visoko peto.

5 Ravnanje s kemikalijami

- 5.1 Varnostni listi za vse komercialno dostopne nevarne kemikalije so na razpolago pri skrbniku laboratorija.
- 5.2 Pred uporabo nevarnih snovi mora biti uporabnik seznanjen z nevarnostmi in zaščitnimi ukrepi.

- 5.3 V laboratoriju je dovoljeno hraniti le minimalne potrebne količine kemikalij. Za vsak laboratorij je treba voditi evidenco kemikalij, ki jo obdobjno posodablja skrbnik laboratorija. Največja dovoljena embalažna enota je 2,5L.
- 5.4 Kemikalije je treba hraniti v namenskih omarah in pri tem upoštevati nezdružljivost kemikalij. Vnetljive, jedke in strupene kemikalije je treba hraniti v namenskih omarah. Količina kemikalij v laboratoriju ne sme presegati kapacitet skladiščnih omar.
- 5.5 Prepovedano je hranjenje nevarnih kemikalij na pultih, odprtih policah in v digestoriju.
- 5.6 Prepovedano je hranjenje kemikalij v embalaži, namenjeni za živila.
- 5.7 Embalaža z nekomercialno kemikalijo ali vzorec mora biti označen tako, da je mogoča identifikacija (snov, koncentracija, uporabnik).
- 5.8 Rakotvorne, mutagene, akutno strupene snovi ter snovi strupene za razmnoževanje je treba hraniti zaklenjene oziroma na način, da so dostopne samo kvalificiranemu osebju. Vsakič jih je dovoljeno odmeriti le v količini, potrebni za eksperiment. Treba je voditi evidenco o uporabi (snov, količina, datum, uporabnik).
- 5.9 Delo z rakotvornimi in mutagenimi snovi mora potekati v digestoriju.
- 5.10 Delo, pri katerem se lahko nevarne snovi sproščajo kot hlapi, para, aerosol ali prah, je treba izvajati v digestoriju ali pod odsesovalno napo.
- 5.11 Pretakanje kemikalij mora potekati na način, da se prepreči razlitje kemikalij. V primeru razlitja je treba uporabiti ustrezna absorpcijska sredstva.
- 5.12 Transport kemikalij mora potekati na način, da se prepreči razlitje kemikalij. V primeru razlitja je treba uporabiti ustrezna absorpcijska sredstva.
- 5.13 Transport kemikalij je dovoljen samo v zaprti embalaži z uporabo košare ali vozička.
- 5.14 Pipetiranje z usti je prepovedano. Pri pipetiranju je potrebno uporabljati ustrezne tehnične pripomočke.

6 Delo s tehničnimi plini

- 6.1 V laboratoriju je dovoljena le uporaba tehničnega plina, za katerega je v laboratoriju odvzemno mesto.
- 6.2 Za jeklenke s tehničnimi plini skrbi usposobljena oseba.
- 6.3 Uporaba plinov v manjših jeklenkah je dovoljena izključno v digestoriju in jih je po uporabi treba vrniti v skladišče plinov.
- 6.4 Pred uporabo tekočega dušika mora biti uporabnik seznanjen z nevarnostmi in zaščitnimi ukrepi.

7 Odpadki

- 7.1 Nevarne odpadke in steklovino ločujemo po vrstah in odlagamo v namenske posode.
- 7.2 Odpadnih kemikalij ni dovoljeno zlivati v odtok in odlagati v posode za komunalne odpadke.
- 7.3 Nevarne odpadke je potrebno dopredaje pooblaščenemu prevzemniku shranjevati v zato namenjenem skladišču na Snežniški ulici 5.

8 Ravnanje ob izrednih dogodkih

- 8.1 Pred pričetkom dela mora uporabnik laboratorija preveriti mesto nahajanja omarice s prvo pomočjo, sredstev za gašenje in ventilov za zaporo plina.
- 8.2 Pred posredovanjem ob izrednem dogodku je treba preveriti, da s postopkom ne bomo ogrozili lastne varnosti in varnosti uporabnikov.
- 8.3 V primeru izrednega dogodka (poškodbe uporabnika) je potrebno osebi nuditi prvo pomoč oziroma v primeru hujše poškodbe poklicati številko 112.
- 8.4 V primeru nepravilnega delovanja laboratorijske opreme, se opremo takoj izklopi in obvesti skrbnika laboratorija, ki poskrbi za odpravo pomanjkljivosti na opremi.
- ~~8.5~~ Začetni požar je treba gasiti s sredstvi in opremo za gašenje požara in evakuirati ogrožene osebe. Lokacija sredstev in opreme za gašenje požara je razvidna iz evakuacijskega načrta. V primeru neuspešnega gašenja je treba obvestiti gasilce na telefonsko številko 112.
- 8.6 V primeru razlitja kemikalij je treba uporabiti absorpcijska sredstva in upoštevati ukrepe, navedene v varnostnem listu.
- 8.7 O vsakem izrednem dogodku, je potrebno obvestiti vodjo laboratorija ali eno od odgovornih oseb, ki so napisane na tabli pri izhodu iz laboratorija.

Laboratorijski red začne veljati, ko ga sprejme Senat NTF. Objavljen je na intranetu UL NTF in na vidnem mestu v vsakem laboratoriju.